המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול. ר"מ היינו טעמא דמחלו מחול מטוס דקנין שטר אינו אלא מדרבנן ולא אלים להפקיע כח הראשון אלא יוכל למחול אותו וכן משמע בפרק מי שמת (ב"ב דף קמז:) דקנין שטרות אינן אלא מדרבנן א) **כי** קאמר רב בפקדון אבל במלוה לא. וא"ת אמאי לא קאמר דכ"ע כי קאמר רב אפילו במלוה והכא מיירי במעמד שלשתן וקמיפלגי בדשמואל דאמר אפי' יורש מוחל מ"ל סברי כשמואל ובסמכה דעתה קא מיפלגי וכדאמר לעיל אלא מדלא קאמר הכי שמע מינה דאפי' שמואל מודה דהמקנה לחבירו במעמד שלשתן ומחלו אינו מחול והא דקאמר לעיל המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול היינו דוקא בשאין הלוה בפיינו בשעה שמכר לו את השטר ב): **אלימא** בשטר חוב דאחרים קשיא דר"מ אדר"מ. תאמר ומאי קושיא לישני דלעיל מיירי דאמר ג) ליה קני לך שטר וכל שיעבודיה והכא מיירי דלא אמר ליה וי"ל שהיה תופס לדוחק מאחר שהלשונות שויס לומר שאינם בסיגנון אחד:

ורבנן מספקא להו בו. ד) לפירוש זה לא גרס במילתייהו ואם לאו אינה מקודשת דהא אפילו ליכא בנייר שום פרוטה גריכה גט מספק דשמא עדי מסירה כרתי כר"ל דאי אמרת דאין גריכה גט מ"כ קאי כר"מ דאמר עדי חתימה כרתי מכל וכל וא"כ מאי האי ה) דקאמר מספקא להו אי כר"מ אי כר' אלעזר:

שמין את הנייר. ודוקא אליבא דרבנן אמרי' דשמין את הנייר אבל לר"מ אפי' איכא בנייר שום פרוטה אינה מקודשת דאמר עדי חתימה כרתי הקידושין ב) וא"ת לרבנן אמאי שמין את הנייר אפילו אי ליכא בנייר שום פרוטה גריכה גט מספק דשמא עדי מסירה כרתי דאי אמרת דאין גריכה גט מ"כ קאי כר"מ דאמר עדי חתימה כרתי מכל וכל וא"כ מאי האי ה) דקאמר מספקא להו אי כר"מ אי כר' אלעזר:

שמין את הנייר. דשמין את הנייר אבל לר"מ אפי' איכא בנייר שום פרוטה אינה מקודשת דאמר עדי חתימה כרתי הקידושין ב) וא"ת לרבנן אמאי שמין את הנייר אפילו אי ליכא בנייר שום פרוטה מקודשת מספק כרתי אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי וי"ל דלזה מהני אם היה בו שום פרוטה מקודשת קידושין גמורין אבל אם אינו שום פרוטה אינה מקודשת כי אם מספק להגריכה גט אם נשאת לאחר: ו) **רב"ע** ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף. אין לדקדק מכאן דהלכה דישנה לשכירות מתחלה ועד סוף דהא לא הוה מצי למימר דכ"ע אינה לשכירות ז) דא"כ מ"ט דמ"ד אינה מקודשת ח) אך יש להביא ראיה דהלכה דישנה לשכירות מתחלה ועד סוף מהגיה דפ"ק דמסכת ע"ז (דף יט:) תנן הגיע לכיפה

ואפילו יורש. של מלוה: **מוחל.** שהלוה לא נתחייב לנוקח כלום אלא מחמת המוכר והרי מחלו אצלו. ר"מ לית ליה דשמואל הלכך סמכה דעתה ולא ג) חיישינן דלמא אזיל ומחיל ליה ורבנן אית להו דשמואל הלכך לא סמכה דעתה דסברה אזיל ומחיל ליה: **אית להו דשמואל.** דאי בעי אזיל ומחיל ליה: **ובכל בשאה קא מיפלגי.** כלומר אם היה מקנהו קרקע בדמי שטר זה ודאי לא קנה המלוה את הקרקע דלא סמכה דעתא דבעל קרקע אבל בשאה סבר ר"מ דסמכה דעתה דכיון דאיתתיה אצא לא שביק לדידי ומחיל לאחריני: **במעמד שלשתן.** אמר לו כן קנה. ואין טעם בדבר דהא חד הוא מתלת מילי דשויהו רבנן הלכתא בלא טעמא במס' גיטין ט): **בפקדון.** דאיתיה בעין וסמכה דעתא דמקבל: **נימא כתנאי.** במקדש במלוה: **התקדשי לי בשטר** גרס. ולא גרס הכא בשטר חוב: **אינה מקודשת.** ואפי' הנייר שוה פרוטה דלאו דעתה להתקדש בפרוטת הנייר אלא בשה דכתיבא ביה: **ר' אלעזר אומר מקודשת.** ואפי' אין בנייר שוה פרוטה כדמפרש טעמא לקמן אי משום דמקדש במלוה מקודשת אי משום כדמשמיע לקמיה: **שמין את הנייר.** דדעתה נמי אנייר: **קשיא דר"מ אדר"מ.** דהא תניא לעיל התקדשי לי בשטר חוב ר"מ אומר מקודשת: **אלא לאו בשטר חוב דידה.** שיש לו מלוה עליה: **בשטר שאין לו עדים עליו.** שטר אירוסין דאמר שכתב לה על הנייר הרי את מקודשת לי ולא החתים עליו עדים אלא מסרו לה בפני עדים. פלוגתא דר"מ ורבי אלעזר במסכת גיטין ט) גבי גט דקאמר ר' אלעזר אע"פ שאין עליו עדים אלא נתנו לה בפני עדים כשר שאין העדים חותמים על הגט אלא מפני תקון העולם: **רש"י.** משום ליה ספר כריתות: **מספקא להו בהאי אי כר"מ אי כרבי אלעזר.** וסברא להו דדעתה נמי אנייר הלכך שמין כו'. ולפי התירוץ הזה נראה בעיני דלא גרס בהא דרבנן ואם לאו אינה מקודשת אלא וחכ"א שמין את הנייר אפילו אי ליכא בנייר שום פרוטה מקודשת אלא מדעתה ובפלוגתא דרבא ורבינא ורב פפא ורב שרביא קמיפלגי ז) דאיתמר כתבו לשמה ושלא מדעתה רבא ורבינא אמרי מקודשת רב פפא ורב שרביא אמרי אינה מקודשת נימא כהני תנאי דתניא ח) עשה לי שירים נזמים וטבעות ואקדש אני לך כיון שעשאן מקודשת דברי רבי מאיר וחכ"א אינה מקודשת עד שיגיע ממון לידה האי ממון ה"ד אילימא אותו ממון מכלל דת"ק סבר אפי' אותו ממון נמי לא אלא במאי ט) בו מקדשא אלא לאו בממון אחר ושמע מינה במקדש במלוה קמיפלגי וסברי דכ"ע י) ישנה לשכירות מתחלה [ועד] סוף והוה מלוה מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר המקדש במלוה מקודשת ומר סבר המקדש במלוה ט) אינה מקודשת לא דכולי עלמא מקדש במלוה אינה מקודשת והכא בישנה לשכירות מתחלה ועד סוף קמיפלגי מר סבר אינה

ח) המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפי' יורש מוחל דמר אית ליה דשמואל ומר לית ליה דשמואל ואיבעית אימא דכ"ע אית להו דשמואל והכא באשה קמיפלגי מר סבר אשה סמכה דעתה מימר אמרה לא שביק ליה לדידי ומחל ליה לאחריני ומר סבר אשה נמי לא סמכה דעתה במלוה על פה במאי פליגי בדרב הונא אמר רב ט) דאמר רב הונא אמר רב מנה לי ביד תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה מר סבר כי קאמר רב ה"מ בפקדון אבל מלוה לא ומר סבר לא שנא מלוה ולא שנא פקדון נימא כתנאי התקדשי לי בשטר ר"מ אומר אינה מקודשת ור' אלעזר אומר מקודשת וחכ"א ט) דשמין את הנייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת האי שטר ה"ד אילימא שט"ח דאחרים קשיא דר"מ אדר"מ אלא בשט"ח דידה ובמקדש במלוה קא מיפלגי א"ר נחמן בר יצחק הכא במאי עסקינן כגון שקדשה בשטר שאין עליו עדים ור"מ לטעמיה דאמר ז) עדי חתימה כרתי ור' אלעזר לטעמי' דאמר ז) ה) עדי מסירה כרתי ורבנן מספקא להו אי כר"מ אי כרבי אלעזר הלכך שמין את הנייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואיבעית אימא כגון שכתבו שלא לשמה ובדר"ל קמיפלגי דבעי ר"ל ט) שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה מהו הויה ליציאה מקשינן מה יציאה בעינן לשמה אף הויה נמי בעינן לשמה או דלמא הויות להדדי מקשינן מה הויה דכסף לא בעינן לשמה אף הויה דשטר לא בעינן לשמה בתר דבעיא הדר פשטה ו) ויצאה והיתה ט) מקיש הויה ליציאה מר אית ליה דר"ל ומר לית ליה דר"ל ואי בעית אימא דכ"ע אית להו דר"ל והכא במאי עסקינן שכתבו לשמה ושלא מדעתה ובפלוגתא דרבא ורבינא ורב פפא ורב שרביא קמיפלגי ז) דאיתמר כתבו לשמה ושלא מדעתה רבא ורבינא אמרי מקודשת רב פפא ורב שרביא אמרי אינה מקודשת נימא כהני תנאי דתניא ח) עשה לי שירים נזמים וטבעות ואקדש אני לך כיון שעשאן מקודשת דברי רבי מאיר וחכ"א אינה מקודשת עד שיגיע ממון לידה האי ממון ה"ד אילימא אותו ממון מכלל דת"ק סבר אפי' אותו ממון נמי לא אלא במאי ט) בו מקדשא אלא לאו בממון אחר ושמע מינה במקדש במלוה קמיפלגי וסברי דכ"ע י) ישנה לשכירות מתחלה [ועד] סוף והוה מלוה מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר המקדש במלוה מקודשת ומר סבר המקדש במלוה ט) אינה מקודשת לא דכולי עלמא מקדש במלוה אינה מקודשת והכא בישנה לשכירות מתחלה ועד סוף קמיפלגי מר סבר אינה מקודשת. שבשטר חוב לחבירו. אירוסין. ורבנן מספקא להו הלכך שמין את הנייר כו'. מקודשת. קדושי ודאי, ואע"ג דאמר לה התקדשי לי בשטר זה וקבלתו הויא מקודשת מחמת קדושי כסף אם יש בו שוה פרוטה. אינה מקודשת. ודאי אלא ספק, דהא מספקא להו [אין] הלכה כר' אלעזר. ומסתברא דמקדש בשטר מלוה אם יש בו שוה פרוטה מקודשת נמי דדעתה נמי אנייר כדאריקמנא לרבנן כדס"ד דבשטר מלוה פליגי. ואיכא מ"ד דהואיל דאפיקנא משטר מלוה דאוקימנא בשטר קדושין כולהו מודו דבשטר מלוה דעתה אמלוה ולא אנייר. לשמה ושלא מדעתה. ורבנן מספקא להו הלכך שמין את הנייר וכו'. שירים. אצעדה [במדבר לא, נ] מתרגמינן שירים.

פא א מיי' פ"ו מהל' מכירה הלכה יב סמג עשין כפ טוש"ע מ"מ סי' סו סעיף כג:

פב ב ג מיי' שם הלכה ח ופ"ג מהל' זכייה הל' ג סמג שם טוש"ע [שם סעי' יט] וסימן קטו סעיף ג:

פג ד טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף ח:

פד ה מיי' פ"ל מהל' גירושין הלכה טו טוש"ע אה"ע סי' קל סעיף ג בהגה"ס:

פה ו טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף ז:

פו ז מיי' פ"ב מהלכות אישות הל' כ טוש"ע שם סעיף טו:

תורה אור השלם

1. וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר:
דברים כד ב

מוסף תוספות

א. דקאמר התם ורבא אמר ר"נ מתנת ש"מ דרבנן ופריך והאמר ר"נ אע"ג דאמר שמואל המוכר שט"ח לחבירו וחזר ומחלו מחול וכו' מודה שמואל שאם נתנו במתנת ש"מ שאינו יכול למחול אי אמרת בשלמא דאוריתא היינו שאינו יכול למחול אלא אי אמרת דרבנן אמאי אינו יכול למחול אלמא דהיכא דיכול למחול הוי מדרבנן. תוס' הרא"ש.

ב. משום דמלוה ופרוטה דעתה אמלוה ואע"ג דאפכא שמעינן להו לקמן בההיא דעשה לי שירים ונזמים וטבעת דאוקימנא כגון שהוסיף לה נופך משלו שאני הכא דלאו דעתה אשטרא ואין דעתה אלא לראי' שבה. רמב"ן. ג. אלא לבסוף. תוס' הרא"ש. ד. דאי אינה אלא לבסוף כיון שאין מתחייב שכרו אלא הכל ביחד כשנגמרה כל המלאכה ואז מוחל לה בתורת קדושין לא חשיב מלוה. תוס' ב"ק צט.

תוס' ר"י הזקן

[ומר סבר אשה נמי לא סמכה דעתה]. ופסק הר"ם [אישות פ"ה הי"ב] כחכמים דלא סמכא דעתה ואינה מקודשת, אע"ג דבהא דמעמד שלשתן הלכה כר' מאיר דוחל הא דרב לא שנא פקדון [ול"ש מלוה] קנה ולא מצי למימר לאו בעל דברים דידי את הילכך מקודשת, והלכתא בלא טעמא היא כדאיתא בגיטין [יד, א]. **ובמקדש במלוה פליגי.** דר"מ [סבר] דאף ע"ג דאיכא בשטר שוה פרוטה אינה מקודשת דדעתה אמלוה ולא על השטר, ור' אלעזר סבר אפילו אין בשטר שוה פרוטה (אינה) מקודשת דמקדש במלוה מקודשת, ורבנן סברי מקדש במלוה אינה מקודשת, מיהו דעתה נמי אשטרא ואם יש בו שוה פרוטה מקודשת. בשטר. אירוסין, ולא בשטר חוב איירי. מקודשת. קדושי ודאי, ואע"ג דאמר לה התקדשי לי בשטר זה וקבלתו הויא מקודשת מחמת קדושי כסף אם יש בו שוה פרוטה. אינה מקודשת. ודאי אלא ספק, דהא מספקא להו [אין] הלכה כר' אלעזר. ומסתברא דמקדש בשטר מלוה אם יש בו שוה פרוטה מקודשת נמי דדעתה נמי אנייר כדאריקמנא לרבנן כדס"ד בשטר מלוה פליגי. ואיכא מ"ד דהואיל דאפיקנא משטר מלוה דאוקימנא בשטר קדושין כולהו מודו דבשטר מלוה דעתה אמלוה ולא אנייר. לשמה ושלא מדעתה. ורבנן מספקא להו הלכך שמין את הנייר וכו'. שירים. אצעדה [במדבר לא, נ] מתרגמינן שירים.

גליון הש"ס

גמ' שמין את הנייר. ע"ל ז ע"ב תוד"ה ורב יוסף:

מוסף רש"י

המוכר שטר חוב לחבירו. שמייב לו לוה למלוה ממון ומסר לו המלוה את השטר ליד לוקח ומכרו לו וכתב לו קני לך איהו וכל שעבודיה, אי נמי כדפסקינן התם [ב"ב עז.] הלכתא אחויות נקנות במסירה (רשב"ם ב"ב קמז:). וחזר ומחלו. המוכר שהוא מלוה מחלו ללוה, מחול. דאמר לו לוה ללוקח לאו בעל דברים דידי את (כתובות פה:). דלא מכר לו לאשון לשני אלא כל זכות שהבא לידו ולא עדיף האי לוקח ממלוה דאמי מחמתיה דמלוה, ומיהו מעמיו יחזיר לו מוכר ללוקח, דהא הלכתא היא דדיינין דינא דגרמי, וזה הפקיד מעותיו בסורף שטרותיו של חבירו דקיימא לן דמייב מההוא שובדא דכפייה רפרס לרב אשי ואגבי מניה כי כשורא לגלגתא (רשב"ם ב"ב קמז:). ואפילו יורש. של מלוה, מוחל. וסברא הוא דלא אלים כח של לוקח כמה שנתבר לו שטר המלוה אלא לזכות בחוב הכתוב בו במקום המלוה או היורש, אך לא בעקר שעבודו מן המלוה וקרינא ביה עבד לוה לאים מלוה ויכול למחול שעבודו (שם). **במעמד שלשתן.** נפקד ומפקיד ומקבל מתנה, קנה. כך מקנו חכמים לפי שהדבר תדיר הוא בין הבריות ולא הזקיקו חכמים להקנות בקנין ובעדים (שם קמז:). ומתלת הלכתא בלא טעמא הוא, ולפי שהדבר הזה בין הסוחרים והמנהגים מקנו את הדבר לקנות בחמיריה בתעמד שלשתן, לפי שאין קנין מועיל בדבר שאין בעין (שם קמח:). ה"מ בפקדון. דקני ליה כל היכא דאיתא (גיטין יג:). לא שנא מלוה. ואע"ג דלהואיל איתנה ואיהי בעין (שם יג:). **עדי מסירה כרתי.** חתימת הגט אינה מן התורה אלא מפני תיקון העולם (גיטין כא:). ואין צריך לחתום בגט וכי כתב קרא אכתיבת הגט קני ולא אחתימת ידי עדים (שם ט:). **עדי חתימה כרתי.** דכי כתיב וכתב דקרא אחתימת עדים שהיא עיקר (שם כא:). **שכתבו שלא לשמה.** שנכתב לשם אשה אחרת ומגלך (לעיל ט:). **מה יציאה בעינן לשמה.** דכתיב וכתב לה, לשמה (שם ט:). **הויה דכסף לא בעינן לשמה.** שהרי עיקר שהשטר קונה בשאה מכאן למדנו (שם). **שלא מדעתה.** קודם הכתיבה לא נמלך בה ואחר כך הודיעה וקבלתה, ונבגדולה קאי והוא הדין בקטנה ונערה לשמה ושלא מדעת אביה (שם). **עשה לי שירים.** למידין מעלי, **ואקדש אני לך.** בשכר פעולתך (ב"ק צט:). **ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף.** אומן המקבל עליו לעשות בשכר, לא אמרינן בגמר המלאכה הוא קונה כל השכירות, אלא כל פירותא ופירותא דעבד קמא קמי אגרא (ע"ז יט:). כיון שעלה שכרו לפרוטה נתחייבה לו מיד פרוטה והוא ליה מלוה גבה (ב"ק צט:).

לכיפה שמעמידים בה עבודת כוכבים אסור לבנותה וקאמר ר"א בגמ' דאם בנה שכרו מותר ומפרש התם טעמא משום דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ואימת קמיתסר במכוש אחרון ובמכוש אחרון לית בה שוה פרוטה ש"מ דהכי הילכתא דליכא מאן דפליג ואין נפקותא לענין חזרה דהא דאמר רב (ב"מ דף עז.) פועל יכול לחזור בו אפי' בחלי היום היינו אפי' למ"ד איכה לשכירות אלא לנסוף אבל איכא נפקותא לענין קידושין דאי ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף חשיב האי שכירות מלוה ואינה מקודשת ולענין עבודת כוכבים אם בנה שכרו מותר ואע"ג דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף מ"מ אינה משתלמת אלא לנסוף כדאמרי' בפרק איזהו נשך (ב"מ דף סה.) בשכיר שנה בשנה [1] שכירות של שנה זו אינה משתלמת אלא בשנה אחרת: **הא** במיא. פי' הקונטרס במיא שאינם חשובים אמרי בו ולא במה שבתוכו בחמרא דחשוב במה שבתוכו ולא בו ובגיהרא פירש ליר דגיס שעשוי לימים רבים לעבל והכוס צריך לו לשומרו לשון אחר ליהרא שמן כמו יהר שצריך לבלי שמשהין אותו זמן גדול בו ובמה שבתוכו וקשה לר"ת דאין זה סדר הברייתא שהביא לכן פר"ת במיא בו ובמה שבתוכו שהמים בטלים לגבי הכוס בחמרא בו ולא במה שבתוכו שהיין חשוב ואינו בטל לגבי הכוס ומ"מ אינו חשוב כ"כ שנאמר דדעתה תהא על היין אבל בגיהרא במה שבתוכו דחשוב יותר מן הכוס אבל לא בו דהכוס אינו בטל לגבי גיהרא ומיהו קושיא דר"ת לאו קושיא היא שהרי מלינו בגמרא דאינו חושש לסדר הברייתא כדאמר בפ' היין (סוכה כו.) גבי לא יעשן אדם בתפילין לא שינת קבע ולא עראי כו' ודוק ותשכח:

איבא דניחא ליה בכספא ולא ניחא ליה בדהבא. פי' כגון שצריכה כסף להשלים תכשיט של כסף שעושה ומיהו היכא שהטעה האשה בממון לא פליג [2] רבי שמעון:

דהוה צייר בבליתא. פי' בקונט' כשנתנו לשליח היה צורר בסמרטוט וכשהגיע ליד האשה מצאתו של זהב ונעלם כי פריך נמצא מעיקרא נמי זהב היה לא מצי לשנויי מאי נמצא דהוה צייר בבליתא דהא האשה עצמה מקבלת קידושין א"כ יודעת היא שהוא של זהב שאם היא סבורה שהוא של כסף הוי קשיא ליה אמאי מקודשת והא איכא דניחא ליה בכספא ולא אמר שהשליח יודע כך דאע"ג דשליח ליה בכספא ולא ניחא ליה בדהבא וכ"ש שהשליח יודע כך דאע"ג טועה הוא [3] ואין הקידושין כלום ולא שייך התם טעמא דמראה מקום היא לו אבל הכא שעשאתו שליח לקבל קידושין שייך טעמא דמראה מקום היא לו:

שיטת

[1] אינה לשכירות אלא בסוף ומר סבר ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ואיבעית אימא דר"ע ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ומקדש במלוה אינה מקודשת והכא באומן קונה בשבח כלי קמיפלגי מר סבר [2] אומן קונה בשבח כלי ומר סבר [3] אין אומן קונה בשבח כלי [4] ואי בעית אימא דר"ע אין אומן קונה בשבח כלי וישנה לשכירות מתחלה ועד סוף ומקדש במלוה אינה מקודשת והכא במאי עסקינן [5] כגון שהוסיף לה [6] נופך משלו דמר סבר מלוה ופרוטה [7] דעתיה אפרוטה ומר סבר דעתיה אמלוה ובפלוגתא דהני תנאי [8] דתניא בשכר שעשיתי עמך אינה מקודשת בשכר שאעשה עמך מקודשת ר' נתן אומר בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת וכל שכן בשכר שעשיתי עמך רבי יהודה הנשיא אומר באמת אמרו [9] בין בשכר שעשיתי בין בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת ואם הוסיף לה נופך משלו מקודשת בין ת"ק לרבי נתן איכא בינייהו שכירות בין רבי נתן לר' יהודה הנשיא איכא בינייהו מלוה ופרוטה מר סבר מלוה ופרוטה דעתיה אמלוה ומר סבר דעתיה [10] אפרוטה: **מתני'** [11] התקדשי לי בכוס זה של יין ונמצא של דבש של דבש ונמצא של יין בדינר זה של כסף ונמצא של זהב של זהב ונמצא של כסף על מנת שאני עשיר ונמצא עני עני ונמצא עשיר אינה מקודשת ר"ש אומר אם הטעה לשבח מקודשת: **גמ'** [12] ת"ר [13] התקדשי לי בכוס זה תני חדא בו ובמה שבתוכו ותניא אידך בו ולא במה שבתוכו ותניא אידך במה שבתוכו ולא בו ולא קשיא [14] הא במיא הא בחמרא הא בגיהרא: אם הטעה לשבח הרי זו מקודשת: ולית ליה לר"ש [15] היין ונמצא חומץ חומץ ונמצא יין שניהם יכולין לחזור בהם אלמא איכא דניחא ליה [16] בחלא ואיכא דניחא ליה בחמרא הכא נמי איכא [17] ניחא ליה בכספא ולא ניחא ליה בדהבא אמר רב שימי בר אשי אשכחתיה לאביי דיתיב וקמסבר ליה לבריה הכא במאי עסקינן כגון שאמר לשלוחו הלוני דינר של כסף ולך וקדש לי אשה פלונית והלך והלוה של זהב מר סבר קפידא ומר סבר [18] מראה מקום הוא לו אי הכי התקדשי לי התקדשי לו מיבעי ליה הטעה לשבח הטעהו לשבח מיבעי ליה נמצא מעיקרא נמי דזהב הוה אלא אמר רבא [19] אני וארי שבחבורה תרגימנא ומנו ר' חייא בר אבין הכא במאי עסקינן כגון שאמרה היא לשלוחה צא וקבל לי קדושי מפלוני שאמר לי התקדשי לי בדינר של כסף והלך ונתן לו דינר של זהב מר סבר קפידא ומר סבר מראה מקום היא לו ומאי נמצא דקא צייר בבליתא [20] אמר אביי ר"ש ורשב"ג ור"א כולהו סבירא להו מראה מקום הוא לו ר"ש הא דאמרן רשב"ג דתנן

[1] אינה לשכירות אלא בסוף. כסמחזירן לה והרי לשם קידושין הוא מוחלו אלא ואין כאן מלוה כשמחזירן לה: **ואיבעית אימא דר"ע ישנה כו'**. ולכ"ע המקדש במלוה אינה מקודשת: **והכא באומן קונה כו'**. כלומר הכא בשלא התנה להיות שכיר ימים אלא קבלן שקבל עליו לגמור המלאכה בכך וכך. ובאומן קבלן כשמשכירו ועשה מן הזהב כלי קונה לזכות בכלי כשהוא משכירו קמיפלגי ר"מ סבר אומן קונה בשבח כלי ואין בזו לומר ישנה לשכירות כו' דכל מה שמשכיר אינו מלוה על הבעלים אלא בכלי הוא זוכה וכשמחזירו לו בשכר הקלוד ההיא שעתא הרי הוא כמוכרו לו: **אין אומן קונה כו'**. והרי הוא כשאר שכירות: **בשכר שעשיתי עמך**. התקדשי לי אינה מקודשת דהויא ליה כמלוה: **בשכר שאעשה עמך מקודשת**. לכשיגמור ויתנו לה דקא סבר אינה לשכירות אלא לבסוף: **ר' נתן אומר בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת**. דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף: **וכ"ש וכו'**. (א) וכיון דגמרו והחזירו לה כבר היא מלוה גמורה: **ואם הוסיף לה כו'**. מכלל דרבי נתן סבר אפילו הוסיף לה אינה מקודשת דקסבר מלוה ופרוטה דעתה אמלוה: **איכא בינייהו שכירות**. אם ישנה מתחילה ועד סוף או לאו כדפרישית: **בו ובמה שבתוכו**. (ב) בשניהם זכתה (ג)(דמצטרפי) לשוה פרוטה: **בו**. קדשה ולא במה שבתוכו אינה זוכה בו ואינו מצטרף לש"פ: **במיא**. (ד) אלא משיצא (היא) ולא היתה דעתה אלא בכלי: **בחמרא**. במה שבתוכו ולא בו דעבידי למשתייא ומהדרי כוס למריה: **בגיהרא**. ליר דגיס שעשוי לימים רבים לעבל בו והכוס צריך (ה) לשומרו בו ובמה שבתוכו. וי"א גיהרא שמן לשון יהר (במדבר יח): **שניהם**. הלוקח ומוכר ומשנה בבנא בתרא היא: **איכא דניחא ליה בחלא**. ואף על גב דחמרא עדיף פעמים שזה צריך לחומץ: **הכא במאי עסקינן כו'**. כלומר אי טעות גבי דידה הוי לא הוה פליג ר"ש אלא כגון דהוה טעות גבי דידיה דאמר לשליח כו': **פ"ק סבר קפידא היא**. ולא ניחא ליה לתת לה זהב ואין זה שלוחו בזאת ורבי שמעון סבר מינח ניחא ליה דחשיבותא היא גביה והאי דקאמר ליה דיבר כסף מראה מקום הוא לו להקל עליו ולומר אם אינך יכול להלוות לי דינר זהב תלוה לי דינר כסף: **אי הכי**. דשליח קדשה לו התקדשי לו מיבעי ליה ועוד אם טעות גביה הוא אם הטעהו מבעי ליה ועוד נמצא של זהב דקתני מאי היא מעיקרא כי יהביה בחזקת זהב יהביה: **קפידא**. לא היתה חפיצה אלא בשל כסף דאיכא דניחא ליה בכספא: **ומר סבר מראה מקום היא לו**. אף אם לא יתן אלא כסף קבלהו ומיהו היכא דטעאי איהי גופה לא פליג ר"ש: **ומאי נמצא**. הא מעיקרא הכי הוה: **דהוה צייר בבליתא**. כשנתנו לשליח היה צורר בסמרטוט ומצאתו של זהב: **כולהו סבירא להו מראה מקום הוא לו**. האומר לשלוחו לעשות לו בדבר הקל ועשה לו בדבר כבד דאין זו שינוי ולא מ"ל דבר הקל אלא להראות לו מקום להקל בשליחותו אם כבר עליו בענין אחר:

גמ

[1] אינו מובן דאדרבא בגמ' משמע דאינה מקודשת ושוה דאיכא דניחא ליה בכספא וכו'. וצ"ע (ד"ז).

עין משפט נר מצוה

פז א מיי' פ"י מהל' שכירות הל' ד סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סימן שו סעיף כ:

פח ב ג ד מיי' פ"ה מהלכות אישות הל' כ סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף טו וכסג"ה:

פט ה מיי' שם פ"ח הל' ו סמג שם טוש"ע אה"ע סימן לח סעיף כד:

צ ז ז מיי' פ"ה שם הלכה כט סמג שם טוש"ע אה"ע סימן כט סעיף ט:

צא ח מיי' פ"ז מהל' מכירה הלכה ג סמג לאוין קנ טוש"ע ח"מ סימן רלג סעיף א:

תוס' ר"י הזקן

אין אומן [קונה]. אינו קונה חלק בכלי במה שהוא משבחו שאם קונה ליכא מלוה שהרי נותן לה חלקו. וישנה לשכירות מתחלה ועד סוף. דאי אינה אלא בסוף אין כאן מלוה שהשכירות הוא במכוש אחרון וחיילי הקדושין. נופך. אבן טובה ואמר לה הרי את מקודשת בזה השכירות ובנופך. וא"ת בלא נופך נמי הוי כמלוה שיש עליה משכון ולידהי מקודשת. ר"ל דהכא ליכא משכון שלא נתנה לו בחורת משכון אלא להשביחו. ואיתא להך שיטה נמי בהגוזל קמא (ב"ק צט. אן). **מתני'**. בן עיר. יש מזונות בזול טפי מכרך. מגודלת. ולשון הגמ' מי סברת מגודלת גדולה ממש והוי שבח ממון שראויה לשמשך. אלא מאי מגודלת ליחוס כלומר חשובה דאמרה לא ניחא לי דשקלה מילי מינאי ואזלא (וכדאוקמי) (נדה קמי) שבבותאי. פי' מתוך חשיבותה תהיה מצויה לספר עם שכנותי ותתן אותי לבוז ולקלס. ואית דגרסי מי סברת גדולת גדולת ממש כלומר גודלת שער הנשים והאי שבח ממון, לא מאי גדולת ליחוס. ולשון הר"ם בפי' המשנה גודלת מקשטת הנשים. ובכולן אע"פ יכר'. הטעם דדברים שבלב אינן דברים. שהטעתו. אפילו לשבח אינה מקודשת. **גמ'. בו**. דעתה ולא במה שבתוכו יצרך שיהא בכלי שוה פרוטה. [**הא במיא הא בחמרא הא בגיהרא**]. ר"ש פירש במיא בו ולא במה שבתוכו שהמים אינן שוין כלום ואין דעתה על המים. בחמרא, במה שבתוכו ולא בו שדרכו לשתות וחוזרים הכוס. בגיהרא, בו ובמה שבתוכו שמסתפקים מהשמן מעט מעט. והר"ם [אישות פ"ה הכ"ט] פי' במיא שהוא משקה הצריך לכל ואינו ביוקר בו ובמה שבתוכו דדעתה על הכל. הכלי מפני שהוא [נצרך המים] והמים שהם צריכים לה, בחמרא, שאינו צריך לכל אין דעתה אלא על הכלי. בגיהרא שהוא משקה חשוב וביוקר במה שבתוכו ולא בו ואין דעתה אלא על השמן.

מסורת הש"ס

(א) [לקמן סג. ב"מ סה. עג. קי: ערכין יח.], ב) כ"מ קיב. ג) [נב"ק לט ע"ב הגירסא: רבא אמר דבו'], ד) [ע' תוס' לעיל ע. ד"ה והילכתא], ה) מוספתא דקידושין פ"ב ה"ג, ו) לעיל מו. וש"נ, ז) מוספתא דקידושין פ"ב ה"ג, ח) ב"ב פג.; ט) [בכמ"י טוסף: ולא ניחא ליה בחמרא ומי בחמרא ולא ניחא ליה בחלא], י) [בכמ"י: דניחא], כ) [לקמן מט. נט. גיטין סה. ב"ב עו: קסה.], ל) [שבת קיא: וש"נ], מ) [ב"ב קסה.], נ) [בכ"י שבריר"ף: שניהם מצטרפין לש"פ ובשניהם היא זוכה], ס) [ומצטרפי], ע) [בכ"י שבריר"ף: במיא. בו ולא במה שבתוכו ולא בחמרא מיא ולא ומי. ובעצ"ץ הגיה גירסא שלפנינו במיא דלא חשיבי אמרינן דלא היתה ומי'], פ) [בכ"י שבריר"ף ובתוס' בשם רש"י טוסף: לו], צ) [ויקרא כה. נג.], ק) ס"פ רבינו], ר) [לעיל יט ע"ב, ע"ש].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומי ומי' דכיון:

מוסף רש"י

אינה לשכירות אלא לבסוף. כי מהדר לו ניהלה הלכך לאו מלוה הוא (ב"ק צט:). כדאמר באיזהו נשך (ב"מ סה.) בשכיר שנה בשנה, שכירות זו משתלמת בתחילת שנה אחרת (ב"מ קיא). **מר סבר אומן קונה בשבח כלי**. ומי יהיו לה היכלה מקדשה בשבחא דלית ליה בגוויה אע"פ שלא נתן לה ממון אחר, וכגון שברי לא קני ואינה מקודשת עד שיגיע ממון אחר לידה (ב"ק צט:). מלוה ופרוטה. כי יהיו לה פרוטה מדידיה, דעתיה אפרוטה. ומיקדשה, להכי נקט פרוטה, דקדושי אשה ליו להו בכך (שם צט:). **בשכר שעשיתי עמך**. התקדשי לי, אינה מקודשת. הואיל וכבר המחירו לה והוא מלוה גבה (שם). **בשכר שאעשה עמך מקודשת**. דליהוי לשכירות אלא לנסוף וכי מהדר להו ניהלה מיקדשא ליה בשבחו (שם). **ר' נתן אומר בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת**. דקסבר אינה לשכירות ממתחילה ועד סוף וכל פרוטה ופרוטה הויא לה מלוה, **וכל שכן בשכר שעשיתי עמך**. דמיום שהמחירו לה מקף שכרו עליה נמלוה (שם). **ואם הוסיף לה נופך משלו מקודשת**. דקסבר מליה ופרוטה דעתה אפרוטה, ואילו לר' נתן אע"ג דהוסיף לה אינה מקודשת, דדעתה אמלוה (שם).

מוסף תוספות

א. [שלא נתכוון להקנות לה אלא של כסף. תוס' הרא"ש.

אית דגרסי ציהרא ציר של דגים. ומאי נמצא. דהא מעיקרא הכי הוי. צייר בבליאתה. כרוך בסדין. ואמר לשליח הנה פלונית מקודשת לי בזה. ואי קפידא הוי אינו שלוחה אלא לקבל לה קדושין של כסף. אבל אם היא עצמה קבלה קדושיה הואיל ואמר לה בזה והריא מקודשת** ואע"פ שהיא חושבת לה שהוא מתנה אחר שדברים שבלב אינן דברים. והלכתא כת"ק דקפידא הוי דקם ליה ר' שמעון בשטה.

*להגן מס. ב. **אינו מובן דאדרבא בגמ' משמע דאינה מקודשת ושוה דאיכא דניחא ליה בכספא וכו'. וצ"ע (ד"ז).

גט פשוט. העשוי כעין שלנו: **עדיו מפורו.** תחת הכתב: **מקושר.** התפס מפרש לה בגמרא בתרא שתקנוהו לכהנים שאין יכולין להחזיר גרושותיהן וכשהיו כועסין הולכין אל הסופר דממהר לכתוב גט ונותנו לה ומתחרט לאחר זמן תקנו להו מקושר שיש בו טורח לעשותו ולהכי והכי מייתבא דעתיה. מגיה בראשו שיטה חלק וכותב שיטה ושיטה חלק וכותב שיטה וכן עד שלשה או ארבעה או יותר שיטין חלק וכופל חלק הראשון על הכתב ותופר וחוזר וכופל חלק השני על שיטת הכתב שתחתיו ותופר וכן שלישי והעדים חותמין מבחוץ בין קשר לקשר וילפינן התם דגט פשוט עדיו שיש מקושר עדיו שלשה וכל כפל וכפל קרוי קשר ושלשה קשרין יש בו ואם נא להרבות קשרים מרבה בעדים ושאר טופס השטר כתוב כדרכו: **שניסה פסולין.** שלא נעשו כתקון חכמים: **שיכול לעשותו פשוט.** שלא לתפור הקשרים ואם מפסיק אויר בין שיטות העליונות מה בכך וטעמא דת"ק מפרש התם (דף קסד:) דקשבר אין יכול לעשותו פשוט מפני שהמקושר והפשוט אין זמנו שוה שאין כותבין זמן למקושר מאותה שנה אלא משנה של אחרייה: **הכל כמנהג המדינה.** מקום שנהגו בפשוט ועשאו מקושר מקושר ועשאו פשוט פסול דכי עבדיה בעל שליח לכתוב על מנהג המדינה הוא דשויה ובהאי לא אייתי תנאי קמאי אלא [ט]כשאינה במקום עדים והיינו דהוינן בה ות"ק לית ליה מנהג המדינה ומאן פליג עליה בהאי: ומשני ודאי פלוגתא אחריתא היא ומיהו בתחלת דגהיגי כו': **עביד לי פשוט.** שליחות קלה: **ועבד מקושר.** שליחות כבידה רש"ג סבר מראה מקום הוא לו דאמר די לך בפשוט וכי עביד מקושר הואיל ומנהג מדינה אף במקושר כשר ותנאי קמאי פליגי עליה ואמרי קפידא הוא ודווקא אמר ליה לעשותו פשוט: **מראה מקום היא לו.** שם תמצאנו ולתנא קמא הוי קפידא אי איפסי שתקבלנו אלא שם ואין זה שלוחה במקום אחר: **בשבח ממון.** הוא דאמר ר"ש [ט]דאע"פ שהטעה מקודשת דמסתמא ניחא לה: **אבל בשבח יוחסין.** [ט]על מנת שאני ממזר ונמצא שהוא נתין לא ניחא לה בשבחו מפני שהוא מתגאה עליה: **מסאנא דרב מכרעאי.** מנעל גדול ממדת רגלי איני חפיצה בו שאיני יכולה להלך בו ומשל הוא: **נתין.** זה גבעוני על שם ויתנם יהושע חוטבי עצים ושואבי מים[ט] ואמרי ביבמות (דף עח:) דוד גזר עליהם: **מגודלת.** גדולה ורחוקה לשמשני: **אלא פליג בריש.** בגמרא קמייתא גבי עני ונמצא עשיר: **וה"ה.** דפליג בגמרא בתרייתא גבי שפחה וכיון דפליג בריש לאם הטעה לשבח לאו טעותא היא לא איצטריך למהדר אפלוגי בסיפא הכי נמי גבי שבח יוחסין לא איצטריך אפלוגי דפליג בריש בשבח ממון וה"ה דפליג בסיפא לשבח יוחסין: **האם.** גבי בת אי שפחה מגודלת: **אידי ואידי.** ריש דעני ונמצא עשיר וסיפא דאין לו שפחה ויש לו תרוייהו לשבח ממון הוא כיון דגלי ר"ש פלוגתא בריש לא איצטריך למהדר אפלוגי בסיפא: **הכא.** גבי לוי ונמצא כהן: **דשבח יוחסין הוא.** ואיכא למימר דמודה ר' שמעון בהא משום דמסתא דרב מכרעאי הוא אם איתא דפליג ר' שמעון עליה נתנייה: **גדלת.** משובה: **לא ניחא לי.** שתהא שפחה חשובה לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא בשבחאי משום שהיא חשובה מצויה לספר עם שכיותיה ותשמע ממני דברים ותסדר אותם לפני שכיותי ותתן אותי בפיהם לגעג וקלס: **יתרגם אפי' מדעתיה.** בתמיה שלא כתרגום שלנו: **המתרגם פסוק לצורתו.** שבא לחסר תוספת התרגום שלנו לומר לא אתרגם פסוק זה אלא לצורתו כגון לא תענה על ריב (שמות כג) לא תסכיל על דינא הרי זה בדאי: **והמוסיף עליו.** שבא לומר הואיל וניתן רשות להוסיף אוסיף גם אני בכל מקום שארצה: **הרי זה מחרף.** מגזה את המקום משנה את דבריו. ואונקלוס כשהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי ניתן אלא שנשתכח וחזר ויסדו כדאמרי' במגילה (דף ג.) [ט]ושם שכל זה תרגום: **והני מילי.** דסגי בשלשה פסוקים דאמר לה קריינא: **הלכות.** הלכה למשה מסיני: **תורה.** קס"ד תורה שבכתב: **מדרש.** ספרא וספרי שהן הלכות של [מדרשי] מקראות [ט](ספר ויקרא)[ט]:

ה"ג

[ט]גט פשוט עדיו מתוכו מקושר עדיו מאחוריו [א]פשוט שכתבו עדיו מאחוריו ומקושר שכתבו עדיו מתוכו שניהם פסולים ר' חנינא בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר שיכול לעשותו פשוט רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה והוינן בה ותנא קמא לית ליה מנהג המדינה ואמר [ט]רב אשי באתרא דנהיגי בפשוט ועבד ליה מקושר א"נ באתרא דנהיגי במקושר ועבד ליה פשוט כולי עלמא לא פליגי דודאי קפידא כי פליגי באתרא דנהיגי בין בפשוט בין במקושר ואמר ליה עביד לי פשוט ואזל ועבד ליה מקושר מר סבר קפידא ומר סבר [ט]מראה מקום הוא לו ר' אלעזר [ט]דתנן [ט]האשה שאמרה התקבל לי גיטי ממקום פלוני וקבל לה גיטה ממקום אחר פסול ורבי אלעזר מכשיר אלמא קסבר מראה מקום היא לו אמר עולא מחלוקת בשבח ממון אבל בשבח יוחסין דברי הכל אינה מקודשת מאי טעמא[ט] מסאנא דרב מכרעאי לא בעינא תניא נמי הכי מודה [ט]ר' שמעון אם הטעה לשבח יוחסים אינה מקודשת אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני [ט]ע"מ שאני כהן ונמצא לוי לוי ונמצא כהן נתין ונמצא ממזר ממזר ונמצא נתין ולא פליג ר"ש מתקיף לה מר בר רב אשי אלא דקתני [ט]ע"מ שיש לי בת או שפחה מגודלת ואין לו על מנת שאין לו ויש לו דשבח ממון הוא הכי נמי דלא פליג אלא פליג ברישא וה"ה לסיפא הכא נמי פליג ברישא וה"ה לסיפא הכי השתא התם אידי ואידי דשבח ממון[ט] פליג ברישא והוא הדין בסיפא הכא דשבח יוחסים הוא אם איתא דפליג נתני איבעית אימא הכא נמי שבח יוחסים[ט] מי סברת מאי מגודלת גדולה ממש מאי מגודלת גדלת דאמרה היא לא ניחא לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא קמי שיבבותיי תנו רבנן על מנת שאני קריינא כיון שקרא שלשה פסוקים בבית הכנסת הרי זו מקודשת[ט] ר' יהודה אומר [ט]עד שיקרא ויתרגם יתרגם מדעתיה והתניא [ט]ר' יהודה אומר המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי והמוסיף עליו הרי זה מחרף ומגדף אלא מאי תרגום [ט]תרגום דידן והני מילי דא"ל קריינ' [ט]אבל אמר לה קרא אנא עד דקרי אורייתא נביאי וכתובי בדיוקא על מנת שאני שונה חזקיה אמר [ט]הלכות ור' יוחנן אמר תורה מיתיבי איזו היא משנה ר' מאיר אומר הלכות ר' יהודה אומר מדרש מאי

שיכול לעשותו **פשוט.** פי' בקונטרס אי משום שיש אויר בין שיטה לשיטה כשפושטו אין לחוש שיש סופרים הרבה שאינם אומנים לסדר כתיבתן ומניחין אויר בין השיטות ונראה לאפי' יש חלק הרבה אין לחוש ואע"ג דגט קרח פסולי[ט] לא מיקרי קרח אלא כשיש שיטות של חלק עפי מן העדיים המתומים בו אבל אם יש עדיים המתומים בו כשיטות של חלק לא מיקרי קרח: **מאי** מגודלת גדלת. פי' הקונטרס חשובה ומתוך שהיא חשובה בעיני האנשים דבריה מקובלים ורגילו חגנאל פי' מגדלת שער כמו מגדלת שער נשיא[א] (חגיגה דף ד:) ומתוך שהולכת מבית לבית לקלוע המספרת כל הדברים ממנה: **המתרגם** פסוק כצורתו. פירוש כמשמעותו כגון לא תענה על ריב מתרגם לא תסכיל על דינא הרי זה בדאי דאדרבה מצוה הוא להוציא הדין לאורה אלא הכי מתרגם לא תתמנע מלאלפא למאן דמתבעי מיניך בדינא והמוסיף עליו פי' בקונטרס שבא לומר הואיל וניתן רשות להוסיף אוסיף אני בכל מקום שארצה הרי זה מחרף פירוש מגזה את השם משנה את דבריו ואונקלוס שהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי בסיני ניתן התרגום [ט]שנשתכח וחזר ויסדו כדאמר במגילה (דף ג.) ורבינו חננאל פירש [ט]המתרגם פסוק כצורתו כגון וירא את אלהי ישראל (שמות כד) דמתרגם וחזו ית אלהא דישראל הרי זה בדאי דשכינה ממש לא ראו דכתיב (שם נג) כי לא יראני האדם וחי והמוסיף עליו [ט] דאמר וחזו ית מלאכא דאלהא הרי זה מחרף שמולה שבא המקום במלאך אלא הכי מתרגמי' וחזו ית יקרא דאלהא דישראל: לבנות

עין משפט נר מצוה

א (מיי' פ"ד מהל' גירושין הלכה כב טוש"ע אה"ע סימן קל סעיף ד):

צב ב מיי' פ"ט מהל' גירושין הלכה לד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמא סעיף מט:

צג ג ד ה מיי' פ"ח מהל' אישות הל' ד טוש"ע אה"ע סימן לח סעיף כה:

צד ו מיי' שם טור שו"ע שם סעיף כו:

מוסף רש"י

גט פשוט. שטר פשוט כעין שלנו שאינו תפור ומקושר כדלקמן, וכל שטרות קדושין גט כדאמרינן בעלמא וגט מוכ שאין בו אחריות, ובין בגיטין ובין בשטרות מיירי כדאמרינן בגמרא כדי שלא תתלוק בין גיטין לשטרות (רשב"ם ב"ב קס:). עדיו מתוכו. כתוב השטר כמו שאנו נוהגין לתתום בתוכו (שם). מקושר עדיו מאחוריו. כותב שיטה ומניח חלק כשיטה שיטה הכתובה וכופלה על החלק ותופר ואח"כ כותב שיטה ומניח שיטה חלק וכופלה על החלק ותופר וכן הרבה כדי מקום תורף השטר, והעדים חתומין מבחוץ כעין שפיר"ט אמולרי בגמרא ובלבד שלא יהיו קשרין מרובין מעדיו, כדתנן במס' גיטין (פא:) דהוה ליה קרח, ופופס של שטר כתוב כולו כעין פשוט וזהו הנקרא אצלנו הפשוט שבמקושר ואלו הכפילות כל כפל וכפל בפני עצמו ונראה מבחוץ בין כפל לכפל כעין קפא הסופר, וכן מוכח בגמרא שהעדים החתומין על כל קשר וקשר נקראין ונראין מבחוץ (שם ועי"ש הציור). **שניהם פסולים.** שלא נעשו כתיקון חכמים, ואם שטר תוב הוא אינו גופה בו מן הלקוחות, ואם גט אשה אינה מתגרשת (שם). **שיכול לעשותו פשוט.** לפשוט ולעשותו פשוט, שיקרע התפירות ויפתח השטר ויהיה פשוט (שם). ות"ק לית ליה מנהג המדינה. בתמיה, אם דשב"ג גא לומר שריני פשוט ומקושר המפוסדין לת"ק אם יש מדינה שנהגו לעשות דיגם בענין אחר הכל כמנהג המדינה, ואלא מ"ק נמי מודה בהא (שם קסה:). **באתרא דנהיגי בפשוט כו'.** אתא לפרש באיזה מנהג המדינה מצו לפלוגי מ"ק ור"ש (שם). דודאי קפידא. ואם גט אשה פסול לגרש בו (שם). **מר סבר קפידא.** ואע"ג דמנהג המדינה בין בפשוט בין במקושר, כיון דאמר ליה בפשוט קפידא הוא ויפסל המקושר, ורשב"ג סבר הכל כמנהג המדינה, כלומר מראה מקום הוא לו אשם טורח לי לכתוב מקושר יכתוב פשוט, ומיהו אם יכתוב מקושר עפי ניחא ליה שהרי מנהג המדינה בשניהם (שם). **ממקום אחר פסול.** שהיא אינה רוצה להתעיב כמקום אחר (שם). ור"א מכשיר. דסבר מראה מקום היא לו לטורח וללכת בשבילה עד אותו מקום, ואם יתפיץ ללכת יותר תבוא עליו ברכה (שם).

מוסף תוספות

א. מקלעת שער הנשים. רש"י חגיגה ד:.

תוס' ר"י הזקן

מחלוקת בשבח ממון. אי קפידא הוי או מראה מקום הוא לו. אבל בשבח יוחסין. שאמרה לשלוחה צא וקבל לי קדושין מפלוני שאמר לי שהוא לוי ונמצא כהן, אפילו ר"ש מודה דקפידא הוי שזה דעת קצת בני אדם שאין רוצין להתחבר עם גדול מהם שמתגאה עליהם. **מסנא.** מנעל גדול ממדת רגלי איני חפיצה. **שיקרא.** כל התורה. **כצורתו.** שבא לחסר תרגום אונקלוס, כגון לא תענה על ריב [שמות כג, ב] לא (תהרהר) [תסהיד] על דינא. **מחרף.** מבזה המקום ומשנה את דבריו שמוסיף מדעתו. **תרגום דידן.** של אונקלוס שהוא מסיני כדאיתא במגילה [ג, א] ושום שכל זה תרגום ששכחוהו וחזר הוא וסדו. **קרא.** משמע יודע עשרים וארבעה בדקדוק. **הלכות.** משנה. **מדרש.** ור' יוחנן דאמר כמאן. והלכתא כחזקיה דהוא רביה דר' יוחנן. ועוד דהא איפסיקא [ט]הלכתא כתנא שהוא משנה ולא חשבינן תורה, אלמא תנינא משמע הלכתא ולא תורה.

הגהות הב"ח

(ט) תוס' ד"ה המתרגם וכו' והמוסיף עליו דמתרגם וחזו: